

datum: 1 maart 2023

auteurs: Sara Schroé en Rika Verpoorten

Omgevingsanalyse voor buitenschoolse opvang en activiteiten

Tijdens de analysefase wil je een duidelijk zicht krijgen op de lokale situatie van buitenschoolse opvang en buitenschoolse activiteiten. Je brengt de huidige situatie in beeld en komt zo te weten waarmee je rekening moet houden bij het uittekenen van nieuw toekomstig beleid.

De omgeving verandert en als lokale bestuur zal je hierop willen en moeten inspelen. Welke zaken zie je maatschappelijk gebeuren die mogelijks een impact hebben op het aanbod en de vraag in de toekomst? Ook intern zijn er veranderingen waar je bij het uittekenen van een beleid rekening mee moet houden.

In de omgevingsanalyse beschrijf je de situatie en al die veranderingen, je probeert die te objectiveren en vormt zo de basis voor uittekenen van een nieuw beleid. Bij elk onderdeel van de omgevingsanalyse ga je gericht op zoek naar bruikbare en relevante informatie. Een omgevingsanalyse is zowel het samenbrengen van gegevens en cijfers, als er een analyse of samenvatting aan koppelen. Welke zaken je allemaal opneemt in de omgevingsanalyse en hoe de omgevingsanalyse eruit ziet, beslis je als lokale bestuur zelf.

De huidige situatie

Om het decreet te realiseren vertrek je niet van een leeg blad. Je bouwt verder op wat er vandaag is. Hiervoor heb je een duidelijk zicht nodig op de huidige lokale situatie van de buitenschoolse opvang en activiteiten. Welke actoren bieden reeds opvang en activiteiten aan? Aan welke doelgroepen?

Daarnaast breng je ook de vraag in kaart, je onderzoekt de noden van de kinderen en ouders en tracht zo een zicht te krijgen op de drempels die vandaag aanwezig zijn bij de buitenschoolse opvang en activiteiten.

De toekomstige situatie

De toekomstige situatie is een inschatting van hoe het werkveld BOA er zal uitzien op het moment dat het nieuwe BOA-systeem operationeel wordt. Dit is ten laatste op 1 januari 2026, het moment waarop alle lokale besturen die BOA acties opnemen in de meerjarenplanning een subsidie zullen krijgen.

1. Breng de relevante ontwikkelingen in kaart

Om de huidige en de toekomstige situatie in kaart te brengen delen we de ontwikkelingen die relevant zijn voor de opvang van schoolgaande kinderen op in 5 blokken:

1. Brede maatschappelijke ontwikkelingen of trends
2. Gemeentelijke kenmerken en de bijhorende ontwikkelingen

3. Interne ontwikkelingen: dit gaat over eigen aanbod, personeel, infrastructuur, tevredenheid ouders, ...
4. Ontwikkelingen in het aanbod van externe actoren (werkveld specifieke ontwikkelingen)
5. Financiële analyse: welke opbrengsten en kosten zijn er vandaag, en worden er verwacht na de overgangperiode?

1.1. Brede maatschappelijke ontwikkelingen

Brede maatschappelijke ontwikkelingen of trends overschrijden de gemeentegrens en kunnen verschillende werkvelden beïnvloeden. Volgende maatschappelijke ontwikkelingen kunnen een impact hebben op de buitenschoolse kinderopvang.

1. Veranderingen in de arbeidsmarkt

- Minstens behoud of stijgende (vrouwelijke) arbeidsmarktparticipatie met oog op (gewilde) economische groei.
- Steeds meer zijn beide ouders aan het werk, waardoor kinderopvang nodig is om gezin en arbeid te kunnen combineren.
- Nood aan activering van de werkzoekende en inactieve bevolking.
- De pensioenleeftijd stijgt waardoor grootouders minder beschikbaar zijn voor kinderopvang.
- Moeizame zoektocht naar voldoende medewerkers die aan de slag willen in de buitenschoolse opvang.
- ...

2. Veranderingen in gezinnen

- Er zijn meer eenoudergezinnen.
- Families wonen verder uit elkaar, waardoor het familiaal netwerk minder een rol kan spelen in de opvang.
- Gezinnen worden kleiner, waardoor de nood om sociale vaardigheden te leren buiten gezinsverband toeneemt.
- Veranderingen in het geboortecijfer.
- ...

3. Nieuwe inzichten over kinderopvang

- Enkel kinderopvang van goede kwaliteit is een meerwaarde voor de ontwikkeling van een kind.
- Kinderopvang kan de achterstand omwille van (kinder)armoede verminderen en bevordert de gelijke kansen van kinderen.
- Kinderopvang kan bijdragen aan de integratiedoelstellingen van nieuwe Belgen.

1.2. Gemeentelijke kenmerken

Gemeentelijke kenmerken zijn ontwikkelingen die eigen zijn aan de gemeente, maar wel verschillende werkvelden, waaronder dat van de buitenschoolse opvang, beïnvloeden. De

DESTEP-checklist is een hulpmiddel daarbij, dat uitgaat van 6 domeinen waarin zich ontwikkelingen kunnen voordoen: Demografische, Economische, Sociale, Technologische, Ecologische en Politieke ontwikkelingen.

Voor buitenschoolse opvang en activiteiten zijn vooral demografische, economische en sociale ontwikkelingen van belang. Ook de wensen en behoeften van de inwoners, in dit geval ouders en kinderen, zijn belangrijk om hier in kaart te brengen.

Ga op zoek wie binnen jouw lokale bestuur informatie heeft over deze ontwikkelingen en hun invloed op de gemeente.

1.2.1. Demografische ontwikkelingen

Aantal kinderen tussen 3 en 12 jaar*

Het aantal kinderen tussen 3 en 12 jaar (schoolgaande kinderen, doelgroep van het decreet BOA) dat woont in de stad of gemeente.

- Ga naar provincies.incijfers.be > bevolking > geslacht en leeftijd > leeftijd > alternatieve leeftijdsindelingen > jongeren > selecteer “3-5 jaar” en “6-11 jaar”
- Verfijn je gegevens eventueel naar deelgemeente en/of wijk om een duidelijker beeld te krijgen van de spreiding in de gemeente.

De verwachte evolutie van het aantal kinderen tussen 3 en 12 jaar dat woont in de stad of gemeente.

- Ga naar provincies.incijfers.be > bevolking > bevolkingsvooruitzichten > jongeren > selecteer “3-5 jaar [projecties]” en “6-11 jaar [projecties]”
- Selecteer bij “jaar” de jaren die je in kaart wil brengen. Dit kan per jaar tot 2040.

Denk ook na over eventuele plannen van de gemeente die het aantal kinderen tussen 3 en 12 jaar dat woont in de gemeente kunnen beïnvloeden, zoals de bouw van een nieuwe woonwijk.

Aantal kinderen dat naar de basisschool gaat

Het aantal kinderen dat naar de gewone basisschool gaat in de gemeente, eventueel opgesplitst naar kleuter- en lager onderwijs.

- Ga naar provincies.incijfers.be > onderwijs > volgens vestigingsplaats van de school > basisonderwijs > basiscijfers > selecteer “leerlingen gewoon basisonderwijs” / “leerlingen gewoon kleuteronderwijs” / “leerlingen gewoon lager onderwijs”
- Verfijn je gegevens eventueel naar deelgemeente en/of wijk om een duidelijker beeld te krijgen van de spreiding in de gemeente.

* De databank provincies.incijfers.be laat niet toe te kiezen voor de leeftijdsgroep vanaf 2,5 jaar (schoolgaande kinderen). Daarom kies je voor de leeftijdsgroep vanaf 3 jaar. Hou er rekening mee dat dit dus een onderschatting is van het aantal schoolgaande kinderen.

Het aantal kinderen dat naar een school buitengewoon onderwijs gaat in de gemeente, eventueel opgesplitst naar kleuter- en lager onderwijs.

- Ga naar provincies.incijfers.be > onderwijs > volgens vestigingsplaats van de school > basisonderwijs > basiscijfers > selecteer “leerlingen buitengewoon basisonderwijs” / “leerlingen buitengewoon kleuteronderwijs” / “leerlingen buitengewoon lager onderwijs”
- Verfijn je gegevens eventueel naar deelgemeente en/of wijk om een duidelijker beeld te krijgen van de spreiding in de gemeente.

Het totaal aantal kinderen dat naar de basisschool gaat in de gemeente is de som van het aantal kinderen in een gewone basisschool en het aantal kinderen in het buitengewoon onderwijs.

Denk ook na over de toekomstplannen van de gemeente. Bijvoorbeeld de bouw van een nieuwe school, de verhuis van een schoolcampus. Dit beïnvloedt het aantal kinderen dat naar school gaat in de gemeente.

1.2.2. Economische ontwikkelingen

Dankzij buitenschoolse kinderopvang kunnen ouders gezin, werk en opleiding combineren. Ouders die aan het werk zijn of een opleiding volgen hebben dus vaak nood aan buitenschoolse opvang voor hun kinderen.

Werkzaamheidsgraad

De werkzaamheidsgraad geeft het percentage van de bevolking op actieve leeftijd dat effectief aan het werk is.

- Ga naar provincies.incijfers.be > arbeidsmarkt > arbeidsmarktpositie van bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar) > selecteer “% werkenden 15-64 jaar”

Denk ook aan ontwikkelingen: zien wij in onze gemeente de werkzaamheidsgraad toenemen en als gevolg daarvan ook de behoefte aan opvang stijgen?

Werkzoekendengraad

De werkzoekendengraad geeft het percentage van de bevolking op actieve leeftijd dat niet aan het werk is, maar wel op zoek is naar een job.

- Ga naar provincies.incijfers.be > arbeidsmarkt > arbeidsmarktpositie van bevolking op arbeidsleeftijd (15-64 jaar) > selecteer “% werkzoekenden 15-64 jaar”

Enkele vragen die je hierbij kan opnemen met betrekking tot werkloosheid en buitenschoolse kinderopvang zijn:

- Of in je gemeente de werkloosheidsgraad toeneemt en het tekort aan kinderopvang tijdens het schooljaar en/of in de vakanties daar misschien een effect op heeft (is men werkloos omdat men geen opvang heeft)?
- Of er nood is aan bijkomende kinderopvang tijdens het schooljaar of in de vakantie om de werkloosheid te doen dalen en om aan activering te werken?

- Of de kinderopvang aan bepaalde kenmerken moet voldoen om een rol te kunnen spelen in het terugdringen van de werkloosheid? Zoals openingsuren aangepast aan de werksituatie, openingsdagen, de ligging, de snelle toegankelijkheid, flexibiliteit, enz.

1.2.3. Sociale ontwikkelingen

Kinderopvang kan de uitsluiting van kansengroepen tegengaan en hun integratie helpen bevorderen. Uit onderzoek is gebleken dat kwaliteitsvolle kinderopvang heel veel kansen kan bieden aan kinderen in armoede. Ook voor de ouders: door de beschikbaarheid van opvang zijn ze in staat om een opleiding te volgen, te solliciteren zodat ze daarna kunnen gaan werken, ...

Je kan hiervoor verschillende indicatoren in kaart brengen. We belichten een selectie.

Alleenstaande ouders met kinderen

Bepaal het aantal alleenstaande ouders met kinderen en hoe deze groep zich qua omvang verhoudt tot de rest van de bevolking in de gemeente.

- Ga naar provincies.incijfers.be > huishoudens > LIPRO-indeling > selecteer “eenoudergezin met minstens 1 minderjarig kind”
- Ga naar provincies.incijfers.be > huishoudens > LIPRO-indeling > percentages > selecteer “% eenoudergezin met minstens 1 minderjarig kind”
- Verfijn je gegevens eventueel naar deelgemeente en/of wijk om een duidelijker beeld te krijgen van de spreiding in de gemeente.

Leefloongerechtigden

Het aantal personen dat een leefloon of financiële hulp ontvangt in de gemeente, en in verhouding tot de totale bevolking.

- Ga naar provincies.incijfers.be > welvaart en armoede > tegemoetkomingen > leefloners en equivalent leefloners > selecteer “leefloners”
- Ga naar provincies.incijfers.be > welvaart en armoede > tegemoetkomingen > leefloners en equivalent leefloners > selecteer “leefloners per 1.000 inwoners”
- Verfijn je gegevens eventueel naar deelgemeente en/of wijk om een duidelijker beeld te krijgen van de spreiding in de gemeente.

OCMW-tarief kinderopvang

Breng zowel het aantal aanvragen OCMW-tarief als het aantal toegekende OCMW-tarieven kinderopvang (minimumtarief, helft berekende tarief enz.) in kaart. Vraag deze cijfers op bij het OCMW van je gemeente.

Kinderarmoede

Kinderarmoede wordt vaak uitgedrukt aan de hand van de kansarmoede-index (al dan niet uitgesplitst per origine van de moeder). Deze index geeft weer hoeveel procent van de kinderen uit de meegetelde geboortejaren leven in kansarmoede, gemeten op verschillende levensaspecten.

- Ga naar provincies.incijfers.be > welvaart en armoede > kansarmoede > selecteer “% kansarmoede index”

- Raadpleeg [het lokaal dashboard kinderen in kansarmoede en kinderen met recht op toeslagen en tegemoetkomingen](#) (Opgroeien)

Het aantal indicatorleerlingen in de scholen op het grondgebied van de gemeente is een indicator van kansarmoede bij schoolgaande kinderen. Doorgaans zijn er geen grote verschillen tussen de kansarmoedepercentages bij kinderen die wonen in de gemeente vs. kinderen die naar school gaan in de gemeente.

- Ga naar [provincies.incijfers.be](#) > onderwijs > volgens vestigingsplaats van de school > basisonderwijs > risicokenmerken > selecteer “indicatorleerlingen basisonderwijs”
- Ga naar [provincies.incijfers.be](#) > onderwijs > volgens vestigingsplaats van de school > basisonderwijs > risicokenmerken > selecteer “% indicatorleerlingen basisonderwijs (t.o.v. leerlingen basisonderwijs)”

1.2.4. Wensen en verwachtingen van ouders en kinderen

Om te weten welke noden er zijn, welke drempels er heersen bij het bestaande aanbod en om te weten hoe bepaalde initiatieven beleefd en ervaren worden, moet je inzichten van de gebruikers, in dit geval de kinderen en hun ouders, inbrengen in de omgevingsanalyse.

Dit kan op verschillende manieren.

Behoeftenonderzoek ouders

Met een behoefteonderzoek kan je een zicht krijgen op de noden van de gezinnen in je gemeente, om welke redenen gezinnen naschoolse opvang en activiteiten gebruiken en hoe ze het ervaren. Je kan deze gegevens dan gebruiken om prioriteiten in je beleid te gaan bepalen.

Met een [inspirerende vragenlijst](#) ondersteunen we lokale besturen om een behoeftebevraging voor de gezinnen in de gemeente op te stellen. Deze vragenlijst is opgesteld op basis van een aantal lokale praktijken die de VVSG ontving, aangevuld met eigen inzichten. De vragenlijst heeft niet de ambitie om volledig te zijn, maar is ondersteunend en inspirerend naar besturen die lokaal werk willen maken van een bevraging bij ouders.

Ga in gesprek met organisaties en vertegenwoordigers van ouders zoals de Gezinsbond, oudercomités, verenigingen waar armen het woord nemen enz. Ook gesprekken met toeleiders naar de kinderopvang zoals VDAB, OCMW, Inburgering en Integratie enz. kunnen nuttige inzichten opleveren over de verwachtingen en behoeften van specifieke doelgroepen m.b.t. buitenschoolse kinderopvang.

Ook de tool [Zicht op lokale noden en behoeften](#) die ontwikkeld werd door Odisee, Kenniscentrum Gezinswetenschappen en KU Leuven voor de Huizen van het Kind kan helpen om doordacht een bevraging op te stellen.

Behoeftenonderzoek kinderen

Wat betekent de opvang buiten de schooluren voor kinderen van 3 tot 12 jaar? Wat vinden ze goed aan hun opvang, wat niet?

Op [de website van Opgroeien](#) vind je een aantal rapporten die meer inzichten geven in de verwachtingen van kinderen en ouders met betrekking tot buitenschoolse kinderopvang.

Deze rapporten kunnen je helpen om te reflecteren over de sterkten en zwakten van het aanbod in je gemeente.

In 2014 gaf Kind en Gezin de opdracht aan VBK (Vernieuwing in de Basisvoorzieningen voor Jonge Kinderen) om de ervaringen van kinderen met de opvang in beeld te brengen. Het onderzoek geeft een antwoord op de onderzoeksvragen: Welke betekenissen verlenen kinderen uit het basisonderwijs aan de opvang? Wat benoemen kinderen als kwaliteit? In 2020 onderzocht VBK in opdracht van de Vlaamse Gemeenschapscommissie het perspectief van Brusselse kinderen en ouders op opvang en vrije tijd. Check de website of het onderzoeksrapport om inzicht te krijgen in wat (Brusselse) kinderen en ouders verwachten van de buitenschoolse opvang en activiteiten.

Ga zelf in gesprek met kinderen. Het inspraakplatform van Kind & Samenleving bevat heel wat expertise en tips over hoe je inspraak met kinderen kan organiseren.

Meer inspiratie over de manier waarop je kinderen en ouders kan betrekken in het proces vind je tot slot in het BOA inspiratiekader van Opgroeien.

1.3. Interne ontwikkelingen

De interne ontwikkelingen hebben betrekking op de eigen werking van het lokale bestuur. Dit kan gaan over het lokaal bestuur dat zelf optreedt als organisator van buitenschoolse kinderopvang, dat externe partners ondersteunt of aanmoedigt om buitenschoolse kinderopvang te ontwikkelen, het eigen aanbod aan buitenschoolse activiteiten van het lokale bestuur (bv. sportkampen in de zomervakantie), enz.

1.3.1. Eigen aanbod buitenschoolse kinderopvang

Bv. een kleuteropvang met kwaliteitslabel, gezinsopvang met een buitenschools opvangaanbod, ... georganiseerd en uitgebaat door het lokale bestuur.

Beschrijf het eigen aanbod:

- Visie en missie van de buitenschoolse kinderopvang
- Aantal locaties en aantal opvangplaatsen
 - Gesubsidieerde dienst
 - Niet-gesubsidieerde dienst
- Aantal ingeschreven kinderen en bezettingsgraad
- Wachtlijsten
- Per locatie
 - Beschrijving doelgroep gezinnen/kinderen
 - Toegankelijkheid
 - Openingsdagen en -uren
 - Financieel beleid (ouderbijdrages, ...)
 - Organisatorisch beleid
 - Pedagogisch beleid
 - Medewerkersbeleid: medewerkers en personeelskenmerken
 - Monitoring en evaluatie
 - Samenwerking met derden
 - Tevredenheid ouders, participatie kinderen
 - Infrastructuur en infrastructuurkenmerken

Wil je aan de slag met het kwaliteitslabel kleuteropvang? Wil je snel zien waar je nu staat met je buitenschoolse kinderopvang t.o.v. de kwaliteitsvoorwaarden van het kwaliteitslabel kleuteropvang? Zoek je een overzicht en samenvatting van de nieuwe regelgeving kleuteropvang met kwaliteitslabel? Dan kan je ons [planningsinstrument](#) en [de uitgebreide handleiding](#) gebruiken.

1.3.2. Eigen aanbod buitenschoolse activiteiten

Denk aan het aanbod van de jeugddienst, sportdienst, cultuurdienst, speelpleinwerking, bibliotheek, deeltijds kunstonderwijs, ... zowel tijdens het schooljaar als in de vakanties.

Beschrijf het aanbod, de doelgroep, de bereikte gezinnen, het aantal ingeschreven kinderen, toegankelijkheid, dagen en uren, prijzen, medewerkers, infrastructuur, samenwerkingen, tevredenheid kinderen en ouders...

1.4. Ontwikkelingen in het aanbod van externe actoren

Ook het aanbod van externe actoren speelt een belangrijke rol in het realiseren van een geïntegreerd aanbod aan buitenschoolse opvang en activiteiten in de gemeente. Start met het maken van een lijst van alle relevante aanbieders, met een onderscheid naar buitenschoolse kinderopvang en buitenschoolse activiteiten in je stad of gemeente.

Probeer een zo volledig mogelijk beeld te schetsen van het aanbod aan opvang en buitenschoolse activiteiten. Breng daarbij ook al bestaande samenwerkingen (zowel tussen externe partners als tussen het lokale bestuur en een externe partner) in kaart. Ken je alle partners of zijn er partners waar je nog nooit van gehoord had? Welke locaties zijn makkelijker te bereiken voor welke groepen? Zijn er partners die een specifiek aanbod hebben voor een specifieke doelgroep?

1.4.1. Aanbod buitenschoolse kinderopvang

Bv. een kleuteropvang met kwaliteitslabel, buitenschoolse opvang zonder kwaliteitslabel (zoals schoolopvang), gezinsopvang met een buitenschools opvangaanbod, ... georganiseerd en uitgebaat door een andere organisatie dan het lokaal bestuur.

- Aantal locaties en aantal opvangplaatsen in een buitenschoolse kinderopvang
 - Gesubsidieerd door Opgroeien
 - Gesubsidieerd door Lokaal bestuur
 - Gesubsidieerd door Opgroeien en Lokale bestuur
 - Niet-gesubsidieerd aanbod (vb. opvang op school)
- Aantal ingeschreven kinderen en bezettingsgraad en wachtlijsten
- Per locatie:
 - Beschrijving doelgroep gezinnen/kinderen
 - Openingsdagen en -uren
 - Financieel beleid (ouderbijdrages, ...)
 - Organisatorisch beleid
 - Toegankelijkheid
 - Pedagogisch beleid
 - Medewerkersbeleid: medewerkers en personeelskenmerken
 - Monitoring en evaluatie
 - Samenwerking met derden

- Tevredenheid ouders
- Infrastructuur en infrastructuurkenmerken

1.4.2. Aanbod buitenschoolse activiteiten georganiseerd door private actoren

Denk aan het aanbod dat private actoren zowel tijdens het schooljaar als in de vakanties organiseren. Lijst alle actoren op: jeugd-, sport- en cultuurverenigingen, de bib, parken waar kinderen en tieners graag naartoe gaan, speelpleinwerking, kampen, sportlessen, academie, aanbod op scholen, ...

Ga in gesprek met de private actoren om informatie te verzamelen. Gebruik daarvoor onze partnerfiche, de leidraad kennismaking met actoren en het overzichtsblad. Beschrijf, voor zover deze informatie beschikbaar is:

- Het aanbod zelf
- De doelgroep
- Medewerkers
- Locaties en infrastructuur
- Opvangmomenten (tijdens het schooljaar, woensdagnamiddag, pedagogische studiedagen, schoolvakanties, ...)
- Openingsdagen en -uren
- Aantal plaatsen/bereikte kinderen
- Wachtlijsten
- Inschrijvingsbeleid
- Kostprijs en sociaal tarief
- Communicatiekanalen
- Samenwerkingen
- Tevredenheid kinderen en ouders

Situeer het aanbod op kaart om een zicht te krijgen op de spreiding en de bereikbaarheid van het aanbod in de gemeente. Google My Maps is een eenvoudige tool om het aanbod in je gemeente te visualiseren op de kaart.

Breng de onderlinge relaties en dynamieken tussen de verschillende organisatoren in kaart om bepaalde verhoudingen en situaties beter te kunnen begrijpen. Breng dit ook in relatie tot het eigen aanbod vanuit de gemeente of de stad.

Bekijk ook de sociale kaart van de gemeente, een verenigingsgids, ... om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van welke actoren een rol spelen in buitenschoolse opvang en activiteiten.

1.4.3. Bestaande netwerken

In een gemeente bestaan vaak al interessante samenwerkingsverbanden en netwerken, al dan niet onder regie van het lokale bestuur of waar het lokale bestuur al partner optreedt.

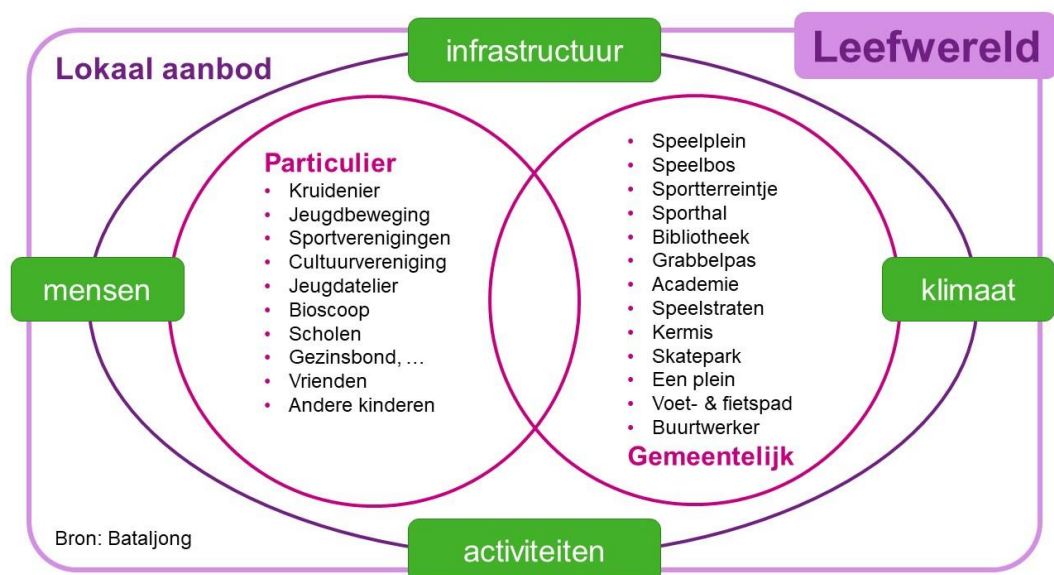
Breng alle samenwerkingen en relevante samenwerkingsverbanden in kaart vb. huis van het kind, lokaal overleg kinderopvang, netwerk vrijetijdsparticipatie, buurtwerking voor

kinderen, enz. Verzamel uit deze netwerken ook informatie die relevant kan zijn voor de uitrol van het decreet BOA.

1.4.4. Speelweefsel

Tot slot kan je ook het speelweefsel in je gemeente in kaart brengen. Het speelweefsel is een netwerk van publieke plekken en verbindingen die betekenis hebben voor kinderen. Ze kunnen er spelen, ontspannen, elkaar ontmoeten, activiteiten bijwonen, enz. Het speelweefsel omvat zowel formele speelplekken die speciaal ontwikkeld zijn voor kinderen (bv. speelplein, speeltuin, academie, buitenschoolse opvang, ...) als informele speelruimte en bespeelbare publieke ruimte waar kinderen medegebruikers zijn (park, pleintje, leeshoek in de bib, ...).

Door het speelweefsel letterlijk in kaart te brengen, krijg je inzicht in de plekken die van belang zijn voor kinderen en die daardoor interessant kunnen zijn om het BOA-aanbod op te enten. Gebruik de visuele voorstelling van de leefwereld van het kind (Bataljong) als inspiratiebron om hierover na te denken in de gemeente.

1.5. Financiële analyse

Een aanbod aan buitenschoolse opvang en activiteiten op poten zetten kost geld. Breng daarom de huidige financiële situatie zo goed mogelijk in kaart. Als het lokale bestuur zelf buitenschoolse opvang organiseert zijn die gegevens relatief eenvoudig beschikbaar. Zijn er op het grondgebied andere private organisatoren, ga dan met hen in gesprek om een zo volledig mogelijk beeld van het financiële plaatje te krijgen.

Breng van alle diensten de volgende gegevens in kaart:

- Kosten
 - Personeelskosten
 - Infrastructuur (huur of aankoop gebouw, opknappen, poetsen, ...)
 - Werkingskosten (aankoop materiaal, specifieke software, ...)
 - Vervoerskosten

- Overhead (HR, ICT, ...)
- ...
- Opbrengsten
 - Subsidie Opgroeien
 - Ouderbijdragen
 - Andere subsidies
 - Andere bijdragen (bv. gratis gebruik van infrastructuur)
 - Subsidie/bijdrage lokale bestuur

2. Reflecteer over de huidige situatie

Reflecteer over de huidige situatie en het huidige aanbod buitenschoolse opvang en activiteiten vanuit het kinderrechtenkader.

Stel daarbij onder andere volgende vragen:

- Is er in jouw gemeente een aanbod voor elk kind dat in de gemeente woont of naar school gaat? Welke partners bereiken welke doelgroep?
- Bereikt dit aanbod alle kinderen? Welke drempels zijn er?
- Is dit aanbod divers? Welke partners zorgen ervoor dat kinderen kunnen spelen, ontmoeten, bewegen, rusten, cultuur beleven, ...
- Biedt dit aanbod kinderen keuzevrijheid? Zijn er partners die hun aanbod realiseren met medezeggenschap voor elk kind?
- Is er voldoende aanbod met ontwikkelingsdoel en zonder ontwikkelingsdoel?
- Wat zijn de sterktes en zwaktes van het huidig aanbod? Welke kansen en uitdagingen zijn er?
- Hoe staan de actoren tegenover het decreet en tegenover de samenwerking om de doelstellingen van het decreet te realiseren?
- Hoe verhouden de externe actoren zich tegenover het lokale bestuur?

Je kan hiervoor gebruik maken van de SWOT-analyse, om sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen in kaart te brengen.

- Sterken: Waar is een organisatie goed in?
Bv. De organisatie slaagt erin een divers aanbod te realiseren.
- Zwakten: Waar is een organisatie minder goed in?
Bv. De organisatie bereikt slechts een beperkte doelgroep.
- Opportuniteiten: Welke kansen zijn er in de externe omgeving waardoor de organisatie haar doelstellingen beter, makkelijker en vlugger kan realiseren?
Bv. Door samen te werken met een andere partner kan de organisatie haar doelgroep verruimen.
- Bedreigingen: Welke bedreigingen doen zich voor in de externe omgeving die het een organisatie moeilijk maken haar doelstellingen te realiseren?
Bv. Een samenwerkingspartner zal zijn werking afbouwen, waardoor de organisatie een deel van haar aanbod niet meer zal kunnen aanbieden.

3. Samenvatting omgevingsanalyse

Rond de omgevingsanalyse af met een samenvatting, waarin je de huidige situatie toelicht en de toekomstige (gewenste) situatie schetst.

Huidige situatie

- Schets van het huidig aanbod opvang en activiteiten, zowel op schooldagen als op vakantiedagen (zowel eigen aanbod als aanbod georganiseerd door derden)
- Wachtlijsten, zowel op schooldagen als op vakantiedagen
- Schets van het huidige gebruik van opvang en activiteiten
- Demografisch: aantal kinderen 3-11 jaar en aantal schoolgaande kinderen in de gemeente
- Kosten en opbrengsten van het aanbod
- Belangrijke positieve punten van de huidige situatie?
- Belangrijkste uitdagingen in de huidige situatie?

Toekomstige situatie

- Totale subsidiëring vanuit Opgroeien over de periode 2026 – 2029 en na 2030
- Hoe groot is de geschatte vraag naar een aanbod buitenschoolse opvang en activiteiten in de toekomst?
 - Hoe beïnvloedt de voorspelde evolutie van de leeftijdsgroep kinderen tussen 3 en 11 jaar van 2026 tot na 2030 de vraag naar buitenschoolse opvang en activiteiten?
 - Zijn er lokale ontwikkelingen die de aanwezigheid van de doelgroep kunnen beïnvloeden in de toekomst?
 - Verwachten we dat de intensiteit van gebruik zal veranderen in de toekomst?
- Hoe verhoudt de geschatte vraag naar buitenschoolse opvang en activiteiten zich tot het geschatte aanbod?

- Hoe groot is het geschatte aanbod (zonder tussenkomst van het lokale bestuur)?
Zien we op spontane wijze initiatieven tot stand komen of verdwijnen?
- Met welke inhoudelijke elementen moeten we rekening houden bij het uitwerken van de toekomstige BOA-organisatie? Bv. fusie gemeente, tekort aan kinderbegeleiders, ...